

Een leesles over een prentenboek (voorbeeldles basisschool)

Arja Breugem-Mackay

Dit materiaal is onderdeel van het compendium christelijk leraarschap dat samengesteld is door het lectoraat Christelijk leraarschap van Driestar hogeschool. Zie ook www.christelijkleraarschap.nl.

Samenvatting	Deze voorbeeldles komt uit het boek 'Venster op de hemel. Christelijk leraarschap in de lespraktijk'. In dit boek wordt geprobeerd om leraren ertoe aan te zetten om vanuit de schoolvakken verbindingen te leggen met het christelijk geloof. Deze les is een leesles die geschikt is voor de onderbouw van de basisschool. De les gaat over het prentenboek Wat nu, Olivier? Van Phyllis Rooy en Christopher Denis.
Bronvermelding	Mackay, E. (2014 Apeldoorn) Venster op de hemel. Christelijk leraarschap in de lespraktijk.
Thema *	Inspiratiebronnen
Gebruik **	Handen
Plaatsingsdatum	2014
Gerelateerde artikelen	n.v.t.
Trefwoorden	Voorbeeldles, venster op de hemel, basisschool, voorlezen

* In het compendium wordt al het materiaal verdeeld over de acht thema's van christelijk leraarschap: *onderwijs, inspiratiebronnen, leraar, leerling, leerstof, didactiek, schoolteam, leidinggevenden*.

** Het materiaal kan gebruikt worden als onderbouwing en visievorming (*hoofd*), bezinning en reflectie (*hart*) of biedt concrete handreikingen en voorbeelden (*handen*).

2. Een leesles over een prentenboek: Wat nu, Olivier?

Arja Breugem-Mackay

1. Inleiding

Groep 3 van de basisschool heeft mijn hart. Al jarenlang mag ik er lesgeven. En ieder jaar weer beleef ik veel vreugde aan het tot-lezen-komen van de kinderen. Maar dat niet alleen. Lezen staat niet op zichzelf. De eerste schooldag (in groep 3) wijs ik de kinderen al op het grote doel van het leren lezen: het lezen van de Bijbel. Het lezen van de Bijbel opent letterlijk een venster op de hemel. Het is van het grootste belang dat de kinderen zo jong mogelijk de 'woorden uit de hemel', Gods woorden, leren lezen. Het is mijn verlangen dat zij deze woorden ook mogen verstaan en Hem mogen gaan kennen!

Kinderen van zes of zeven jaar zijn ook vaak nog heel ontvankelijk, open en onbevangen. Daar probeer ik dankbaar gebruik van te maken.

2. De les

Deze week gaan we in groep 3 Psalm 38:15 leren:

*Want, o trouw en eeuwig Wezen,
in mijn vrezén
staat mijn hoop op U alleen;
Gij, mijn God, zult in ellenden
bijstand zenden,
en verhoren mijn gebeên.*

Ik bespreek en zing de psalm met de kinderen. Dan volgt de taal-leesles, die ik wil proberen te verbinden met deze psalm. Wij gebruiken op onze school de methode *Taalfontein*. Deze week leren wij geen nieuw woord met nieuwe letters, want het is herhalingsweek. Daarom lees ik niet, zoals gebruikelijk, een verhaal voor van Daan en Roos, maar bied ik de kinderen een prentenboek aan. Daar gaan we deze week vooral over werken. Ik laat het prentenboek *Wat nu, Olivier?*⁴⁶ zien, dat is geschreven door Phyllis Root en Christopher Denise. Het gaat over het beertje Olivier dat verdwaalt. Ik lees de titel voor en stel een aantal vragen over de voor- en achterkant van het boek:

- Wie zou Olivier zijn? Wat zal er met Olivier in dit boek gebeuren?
- Welke tijd van het jaar is het in dit boek? Hoe kun je dat zien?
- Welke kleuren zien jullie op de voor- en achterkant van het boek?

Ik stel vooraf een luistervraag: Waar gaat de weg van het huis van Olivier naar de rand van het bos langs?

3. Het prentenboek voorlezen

Ik ga het prentenboek voorlezen:

Mamma hangt de was op. Pappa harkt de bladeren bij elkaar. Kijk daar! Wat een mooi geel blad! Olivier rent erachteraan ... de heuvel af, om een struik heen met rode blaadjes, langs een boom met kromme takken, helemaal naar de rand van het bos.

46. Phyllis Root en Christopher Denise, *Wat nu, Olivier?*, Rotterdam 2003.

*Olivier ziet het blad niet meer. Olivier ziet zijn huis niet meer.
'Mamma? Pappa? Waar zijn jullie?'*
*Dat is niet de boom met de kromme takken! Dat is niet de struik
met de rode blaadjes!*
*Helemaal alleen aan de rand van het bos begint Olivier te huilen.
Hij is verdwaald.*
*Olivier huilt steeds harder, maar hij blijft verdwaald. Wat nu,
Olivier?*
*Olivier denkt heel diep na. Helemaal alleen aan de rand van het
bos begint Olivier te brullen.*
'Brroe-ha! BRROE-HA! BRROE-HA!'
*Ver weg, achter de bomen, voorbij de struiken, vanaf de heuvel,
brult mamma terug naar Olivier, brult pappa terug naar Olivier.
Olivier rent langs de boom met de kromme takken, langs de
struik met de rode blaadjes, de heuvel op, helemaal naar zijn
eigen huis, met de hoop bladeren in de tuin en het wasgoed aan
de lijn, regelrecht in mamma's armen.*
En ... kijk daar! Wat een mooi geel blad!

4. Vraaggesprek

Ik geef gelegenheid om op het prentenboek te reageren en vraag:

- Waar speelt dit verhaal zich af?
- Over wie gaat dit verhaal?
- Wat gebeurt er in dit verhaal?

De kinderen geven enthousiast antwoord op mijn vragen. Het verhaal krijgt contouren voor hen.

Ik ga vervolgens nader in op 'verdwalen' en vraag wie van hen er ook weleens verdwaald is. Enkele kinderen vertellen hierover.

Er ontstaat een levendig gesprek, want verdwalen spreekt tot de verbeelding. Verdwalen is een angstig avontuur.

Dan vraag ik: 'Stel je nu eens voor dat je verdwaaft. Wat zou je dan kunnen doen?'

De kinderen kunnen wel wat bedenken: 'Je kunt hard gaan roepen. Als je bijvoorbeeld in een bos verdwaalt en je ziet geen andere mensen, dan horen ze je misschien.'

Een ander kind zegt: 'Je kunt het tegen grote mensen zeggen, die je kunnen helpen.'

Dan zegt een meisje: 'Je kunt ook tot de Heere bidden.' Dat is mooi! Daar ga ik uitvoerig op door. Dit is het beste en het eerste wat je kunt doen. De Heere ziet je altijd en Hij kan jou helpen. Het kan zo zijn dat je dan even achter een boom kruipt en op je knieën gaat zitten, of gewoon op een hek, en dan gaat bidden of Hij je wil helpen en de weg weer wil laten vinden. Je kunt bidden of God iemand op je pad brengt die wel de weg weet, zodat je met hem kunt meelopen. En dan is daar meteen de verbinding met Psalm 38:15. Ik wijs de kinderen erop. Weten jullie het nog? Wat stond er ook alweer in de psalm? We vinden al gauw de woorden:

*In mijn vrezen (mijn angst en bangheid)
staat mijn hoop op U alleen;
Gij, mijn God, zult in ellenden
bijstand zenden.*

Weten jullie nog wat dat betekent? Dat de Heere je wil helpen als je iets moeilijk vindt of niet goed weet. En de Heere wil je ook helpen als je bang bent! De kinderen knikken. Sommigen hebben weleens echt meegemaakt dat de Heere dan hielp en dat ze de weg weer konden vinden. Andere kinderen luisteren stil toe en kijken verwonderd om wat ze allemaal

horen. Er ontstaat een mooie, aandachtige sfeer in de klas. De kinderen voelen dat het verhaal niet zomaar een verhaal is, maar dat het over de grote, echte dingen van het leven gaat.

Eén kind vertelt spontaan dat ze een keer in de sloot viel. Ze schrok heel erg. Toen ging ze ook tot de Heere bidden. En Hij heeft toen echt geholpen om weer uit de sloot te komen!

5. Vervolg vraag

We vervolgen de les. Ik stel de luistervraag opnieuw: Wie weet nog hoe Olivier van zijn huis naar de rand van het bos gelopen is? Met elkaar vinden we de weg terug, de heuvel af, om de struik met de rode blaadjes heen en langs een boom met kromme takken.

6. Woordenschat

Ik besteed even wat aandacht aan de woorden van de woordenschat. Ik laat de bladzijde zien waarop afgebeeld staat dat Olivier voor het eerst brult.

- Wat betekent brullen?
- Wie kan nog een dier noemen dat brult?
- Brullen mensen ook? Is dat hetzelfde brullen als bij dieren?
- Wie kan een ander woord voor ‘hуilen’ verzinnen?

Als Olivier de weg kwijt is, denkt hij heel diep na.

- Wat betekent: heel diep nadenken?
- Welk woord kun je zeggen in plaats van het woord ‘diep’?
- Wie kan ‘heel diep nadenken’ uitbeelden?

De andere kinderen beelden deze houding ook uit. Er is één kind dat zegt dat wat we net hebben gedaan, ook diep nadenken was. We gingen diep nadenken over bidden als je verdwaald bent en over God die je dan wil helpen.

7. Verwerking

Ten slotte verwerken we deze les in ons oefenboek op pagina 76. Op deze bladzijde staan woordjes op de was aan de waslijn. De opdracht is: Wie ziet aan de waslijn een woord dat we ook in het verhaal gehoord hebben? Het wasgoed met deze woorden wordt door de kinderen gekleurd.

8. Tot slot

Ik lees het prentenboek nog één keer voor en laat de kinderen steeds harder meebrullen als Olivier verdwaald is. Wie hard kan brullen, wordt misschien wel gehoord als hij verdwaald is! Maar ik hoop ook dat ze hebben geleerd dat bidden ook helpt. Je hoeft niet eens hard te roepen, want God hoort het al als je fluisterend bidt. Hij zorgt voor ons. Hij zorgt er ook voor dat we in het leven niet verdwalen, maar in het spoor van de Herder mogen gaan, die ons thuis kan brengen in het Huis van de Vader.

Ik hoop dat mijn leerlingen deze boodschap, die deze maandagmorgen de lessen aan elkaar verbindt, mee zullen nemen hun verdere leven in.